

ورقده فوق العاده

کَاوَه

۱۳۲۴

۲۲ آبانماه قدیم ۱۲۹۰ یزدگردی = غرة شعبان سنه ۱۳۴۰ = ۳۰ مارس ماه فرنگی ۱۹۲۲ میلادی .

اخطار

روزنامه « کاه » دیگر آدرس تلگرافی ندارد یعنی کسانیکه تلگراف میکنند باید عنوان کامل اداره کاه را با اسم کوچه و نمره خانه بنویسند نه فقط لفظ « روزنا کاه » چنانکه سابقاً کافی بود .

✂ برای مکاتبه با اداره کاه میتوانید خط فرنگی یائین این صفحه را بریده روی پاکت چسبیده و بیست بدهید ✂

Rédaction du journal Persan-Kaveh
(Allemagne) Berlin-Charlottenbourg

Leibnizstr. 64.

ملاحظات راجع بکاوه

برای مشترکین و وکلا

هیچ کس نباید از بابت سال سوم کاوه وجهی بو کلای کاوه بدهد و یا مستقیماً بداره بفرستد مادامیکه شماره اول سال سوم با و نرسد. آنها که تا حال بر خلاف اخطار اداره بوکلا وجهی داده اند باید خودشان پس بگیرند و وجهی که بخود اداره از این بابت رسیده یا برسد فوراً صاحبان آنها مسترد میشود ولی در عودت دادن پول و یا برات از آلمان بخارجه اشکال زیادی هست و باید حتی الامکان پولی بداره از بابت سال سوم فرستاده نشود تا اداره محتاج بعودت دادن آن باشد.

وکلا و ولایات که با اداره سر و کار و حساب دارند هیچوقت نباید وجهی از بابت مطالبات اداره بو کلای کاوه در طهران بفرستند و اگر بفرستند اداره قبول نخواهد کرد چه ما در هر شهری جداگانه وکیل داریم و همه مستقل هستند و وکیل مرکزی نداریم.

از وکلای که با اداره طرف حساب هستند تماماً میشود که قروض خود را هر چه زودتر بفرستند و برات فروختن بانک و غیره را مانع قرار ندهند چه ممکن است طلب اداره را حواله پاریس یا بمبئی بگیرند و از بمبئی یا سانی بما بفرستند. همه وجوه را ممکن است در بمبئی بفرستند جناب آقا محمدتی تاجر افشار که عنوان ایشان در ذیل درج است برات بگیرند و معظّمه بما بر ساند عنوان جناب ایشان از این فراراست :

M. Mohamed Tacki Afshar Esqr.
No. 26 Compta Street.
Frere Road, Fort.
Bombay.

اداره کاوه با وجود عدم انتشار آن و تعلیل موقتی باز داتراست و برای فرستادن کتب سلسله انتشارات کاوه و دوره های سابق کاوه حاضر است و مکاتبات را جواب میدهد و سفارشها را سرعت انجام میدهد.

بعضی از وکلای کاوه در رسانیدن وجوه اداره تعلل و رزیدند و حتی در دو سال گذشته بداشتن حساب کلی با اداره دیناری نرسانیدند و معتذر بذرهای باطل شدند ما حق خود میدانیم که از این اشخاص بی انصاف شکایت بکنیم ولی باس حرمت ایشان و حرمت روزنامه را نگاه داشته هنوز چیزی با سم و رسم نینویسیم تا مگر خود بمقام انصاف آمده و طلب اداره را که کلی است بپردازند و اگر باز ندهند ما بدون ملاحظه اسامی آنها را افشا خواهیم نمود.

چنانکه در فوق ذکر شد تا موقع انتشار و توزیع شماره اول سال سوم روزنامه هیچکس از مشترکین نباید بابت وجه اشتراک چه مستقیماً بداره و چه بو کلای روزنامه وجهی بپردازد ولی طالبین اشتراک سال سوم میتوانند اسامی و عنوان خود شانرا مستقیماً بابتوسط وکلا بداره کاوه بفرستند تا در موقع انتشار روزنامه شماره اول برای ایشان فرستاده شود.

اگر پیش از اعلان ثانوی از طرف اداره و انتشار خود روزنامه کسی چیزی بوکلا بابت سال سوم بپردازد اداره مسئول خواهد بود

اشخاصیکه با اداره کاوه طرف مکاتبه هستند مستدعی است که اسم و عنوان خود را جداگانه صریح و خوانا و بتفصیل بنویسند و بامضای پیچیده و ناخوانا اکتفا ننمایند چه اغلب مکتوبات اگر بیجواب میماند برای اینست که عنوان کاملی ندارند و باینجهت یا اداره اصلاً جواب نینویسد و یا اینکه با آن عنوان ناقص که مینویسد کاغذ نمیرسد.

کتاب حکایات

یکی بود و یکی نبود

از سلسله انتشارات کاوه

اینک این کتاب نفیس که در کمال پاکیزگی طبع رسیده و مشتمل بر دیباچه ادبی انتقادی در ۲۰ صحیفه و شش قصه (رومان) شیرینی و یک خانه مشتمل بر لغات عوامانه معمول در تلفظ زبان فارسی حالیه بترتیب حروف بهمجی در ۳۰ صحیفه میباشد از طبع خارج شد و برای فرستادن بطالین حاضر است آنها نیکه با کمال بی صبری تعجیل و تأکید در فرستادن کتاب مینمودند حالا میتوانند فوراً قیمت آنرا فرستاده و کتاب را دریافت دارند. شیرینی و دلکشی کتاب محتاج بشرح و اطناب نیست و نمونه از آن در شماره اول سال دوم کاوه (دوره جدید) تحت عنوان « فارسی شکر است » درج شده.

این کتاب اگرچه از سلسله انتشارات کاوه است و محل فروش آن نیز اداره کاوه میباشد ولی چون شرکت طبع شده فروش آن فقط بیول نقد است که بداره کاوه برسد و در مقابل قبض یا سفارش کتبی وکلای کاوه و یا بطور نسبه باشخاص محترم و وکلای نیکه طرف حساب با اداره هستند فرستاده میشود و حساب آن بکلی جداگانه است و باید قیمت آن قبلاً برسد.

قیمت هر نسخه از آن چنانکه سابقاً نیز اعلان شده شش قران در ایران و ۳ شیلینگ در خارج است بمشتریان متفرقه و چهار قران در ایران و ۲ شیلینگ و نیم در خارج برای کسانیکه خرید کلی نمایند یعنی بیشتر از ۳۰ نسخه در یکجا (نه بتدریج) و نقد. کسانی که بیش از دوست جلد یکجا خریدار شوند اداره کاوه حاضر است با آنها در باب قیمت قرار مخصوص بگذارد. هر کس وجه نقد بداره رسانید کتاب مزبور با پست سفارشی برای او فرستاده میشود و در صورت مفقود شدن کتاب اداره مسئول خواهد بود.

ورقده فوق العاده

کافول

۲۲ آبانماه قدیم ۱۲۹۰ یزدگردی = غرة شعبان ۱۳۴۰ = ۳۰ مارس ماه فرنگی ۱۹۲۲ میلادی

تعطیل موقتی کاوه

روزنامه کاوه که بایستی در اواخر جمادی الأولى از امسال قدم سال سوم خود گذاشته و شماره اول آن منتشر شود ضرورتاً دوچار يك تعطیل موقتی میشود. در اواخر سال دوم کاوه نظر بگرانی فوق العاده مخارج طبع و کاغذ و بست و مصارف زندگی و اداره و غیره اداره کاوه مصمم برآن شد که بخوانندگان آن اخطار نماید که اگر در سال سوم عده مشترکین بدو هزار نفر نرسد بواسطه عدم کفایت عایدات بمخارج روزنامه نمیتواند منتشر شود. این فقره باعث آن شد که بعضی از وکلای غیور اداره در هندوستان و ایران و جمعی دیگر از مشترکین محبت علم و ادب همت مخصوص و سعی بلیغ در تکثیر عده مشترکین فرمودند و چون در آخر سال هنوز از جوابهای واصله امیدی کافی در تراید عده مشترکین حاصل نشده بود موقتاً در نشر شماره اول سال سوم تأملی شد چه موافق ترتیبی که اداره کاوه دارد اگر شماره اول از یکسالی نشرشد مجبوراً باید تا آخر سال مداومت کند و گرنه وجوه سالیانه اشتراک که در انتشار شماره اول میرسد در ذمه اداره میماند و عودت دادن وجوه مختصر برای یگان یگان از مشترکین بقدری مشکل است که میتوان گفت متعذّر است لهذا در انتشار کاوه دست نگاه داشتیم ولی خوشبختانه در عرض این مدت یعنی این دوسه ماه که گذشت جوابهای مساعدی از ایران و هند رسید و اگرچه عده مشترکین هنوز بدو هزار نفر نرسیده لکن امید قوی میرفت که کاوه با این شوق و اقبالی که از طرف جمعی ارائه شده بتواند مداومت کند و مخصوصاً بعضی از دوستان علم و تمدن در ولایات ایران و خارجه بقدری در فراهم آوردن اسباب پایداری کاوه جهد نمودند که اداره کنندگان کاوه در مقابل زحمات ایشان شرمساری دارند. بدبختانه پس از وصول این اخبار خوش که اداره کاوه مصمم نشر شماره اول سال سوم بود واقعه ای پیش آمد که موجب تعطیل موقتی کاوه شد و آن عبارت از مسافرت مؤسس این روزنامه بود بروسیه برای خدمتی

راجع بمملکت ایران. پس لامحاله کاوه مدت چند ماهی که امید است طولانی نشود در حال تعطیل خواهد بود و امید است در اوایل پائیز امسال دوباره بنشر آن شروع شود و البته بطالین اشتراک که اسم خود را قبلاً بوکلاء یا خود اداره داده اند و اسامی آنها در دفتر ثبت است مرتباً فرستاده خواهد شد. خوشبختانه چیزی از وجوه اشتراک سال سوم باداره نرسیده مگر خیلی جزئی لهذا آنها که وجه اشتراک را بوکلای اداره پرداخته اند میتوانند پس بگیرند ولی کار در مورد چند نفری که وجه نقد باداره فرستاده اند قدری مشکل است چه اخراج پول و برات ثانیاً از مملکت آلمان ممنوع است و اگر هم ممکن شود زحمت زیاد دارد پس تکلیف آنانکه برات و حواله بانک فرستاده اند آنست که صبر کنند و پس از چند ماهی پول خود را از بانک پس بگیرند و در مورد پنج شش نفری که پول نقد در لاف یا کت فرستاده اند اداره سعی خواهد کرد که این وجوه را بهر وسیله است بآنها برگرداند بعد از این اخطار هم احدی نباید پولی بابت اشتراک باداره بفرستد یا بوکلا بدهد ولی برای خواستن دوره قدیم کاوه و دوره سال دوم کاوه و کتب سلسله انتشارات کاوه ممکن است باداره رجوع کرد چه اداره کاوه دایر خواهد بود و سفارشها فوراً انجام داده میشوند.

از اغلب وکلای کاوه کمال تشکر حاصل است و مخصوصاً از آقایان رؤسای تجارتخانه سروشیان در کرمان و میر صدر میر عبدالباقی در کرمانشاه و دواخانه آقا میرزا غلامرضا در اصفهان و آقا میرزا احمدخان پژوه وکیل سابق کاوه در شیراز و آقای امیرخیزی در تبریز تشکر مخصوص جداگانه داریم که علاوه بر اینکه تمام وجوه اشتراک و مطالبات اداره را تادینار آخر رسانیدند هیچ نوع حق الزحمه ای هم برای گماشتگان خود از اداره کاوه قبول فرمودند. این سپاسگذاری در باره جنابان آقا میرزا احمد کازرونی در بوشهر و آقای آقا محمد تقی افشار مقیم بمبئی که مراحم ایشان در باره کاوه بتقریر و تحریر نیاید و همت مجدانه و فوق العاده در توسیع دائره انتشار آن فرموده اند مضاعف است. چند نفر هم از مشترکین هستند که بتنهائی برای ده یا بیست و پنج نسخه قبول اشتراک کرده اند که علم دوستی آنها نیز شایسته بسی قدردانی است.

خطر استقلال سیاسی

یا

خطر انقراض ملی و نژادی؟

در هر مملکتی جمعی قاندهین قوم از پیشروان ملت و اولیای دولت و دانایان و حکما و نویسندگان و دور اندیشان هستند که سوق مملکت بسوی سعادت و باور طره هلاکت بسته بعقل و دانش و دور اندیشی و ذوق سلیم آنها است که اگر راه خطا بیابند نتیجه آن عاید همه ملت میگردد و آن مملکت را بزحمت و خطر و بلا یا میاندازد و اگر نظر ناقب و رأی صائب داشته باشند قوم خود را خوشبخت میکنند لهذا پایه مدارک و عمق فهم و نظر این جمع که آنها را طبقه مدیره توان نامید شایان تدقیق و اختبار است و از روی عقاید و آراء رایجه درین آنها و خیالات و تصوراتی که در آن حوزه استیلا دارد میتوان در باب نجات و هلاک و سعادت و بدبختی آن مملکت و ملت پیش بینی کرد.

اگر تحریرات جراید بحساب ایران و مقالات اساسی آنها و مذاکرات مجلس ملی و خطابه‌های ناطقین محافل عمومی و وجهه مساعی اولیای دولت هر فصل از فصول اربعه سال را میزان حقیقی عقاید طبقه مدیره فرض کنیم باید با کمال تأسف بگوئیم که اثری از اینکه جریان افکار این طبقه بسوی وسائل نجات حقیقی مملکت ایران می‌رود دیده نمیشود. اولیای دولت تمام هم خود را در تکثیر عده قوه مسلحه مصروف میکنند بدون آنکه منابع عایداتی را در نظر بگیرند که از آنجا مخارج روشن نگاه داشتن این اجاق بزرگ که هر روز خروارها آذوقه استهلاک میکند و اگر ساعتی خوراک مستمر نرسد ابتدا خانه را سوزانده و بعد خود خاموش میشود برسد، جوانان تربیت شده که در سرکار هستند اولین ابراز آثار قابلیت خود را در اخراج مستشاران فرنگی از ادارات و نوازش تعصب جاهلان عاقله باینکه ما خود بدون کمک خارجی قابل اجرای اصلاحات هستیم دانسته و میخواهند مملکت را بحال زمان میرزا آقا خان نوری برگردانند که پس از ده بیست سال تجربه باز عاقبت مستشاران خارجه که بیایند باید اصلاحات را از سر بگیرند، ناطقین مجلس ملی هم تعلیم عمومی را برای میدان قیامت خوب میدانند و باهمتت فوری آن قائل نبوده جزو مستحباتش می‌شمارند، روزنامه‌ها هم اغلب از خطر خارجی و مدافعه استقلال کامل ایران فریاد زده از انگلیس و روس و عثمانی می‌زنند و بقیه صفحات خود را هم وقف هتاک مردم یا همدیگر نموده‌اند.

اگر راست بخواهیم نه خطر بزرگ بر ایران از خارجه است و نه راه نجات در دور کردن فرنگیها از ایران و افزودن بی‌تناسب قشون و تقلید جریانات سیاسی نوظهور است. خطر عظیم از خارجه نیست از داخل است و بقول پیشوایان انقلاب بزرگ فرانسه دشمن در داخل است نه ماوراء سر حد. انگلیس و روس و عثمانی نمیتوانند ایران را بکلی منقرض کنند لکن بزرگترین کل خطرهای سیاسی و ملی و نژادی و جنسی و اعظم آفات ملک و ملت همانا:

ترباک است و آکل و امراض تناسلی

و ترک ورزش بدنی که اگر بدین رویه که هست

پیش برود ممکن است در اندک زمانی قوم ایران منقرض شود و جنس ایرانی تباه و یوسیده شده و از میان برود و این عین حقیقت است نه مبالغه و اعطانه. خطر استقلال سیاسی در مقابل خطر انقراض ملی و نژادی کم اهمیت است و بلکه مانند مناره بلند است در دامنه کوه الوند. اگر امراض تناسلی بدین شدت که حالا وسعت میگردد منتشر شود دهات ایران عنقریب لم یزرع می‌ماند، اگر ترباک کسی در رواج خود بمانی بر نخورد طولی نمیکشد که اردوی «کیوان شکوه» ایران که اینهمه مایه دلخوشی وطن دوستان ایران شده و واقعاً هم جای آن دارد موجب امید واری گردد یک و افور خانه میشود و دشمن با یک تیر تفنگ چرت همه را یاره کرده و از هم میپاشاند. نجات سیاسی و ملی ایران در برانداختن آکل و ترباک و امراض تناسلی و در ترویج فوق‌الماده و ورزشهای بدنی است و پس از آن صرف همت اجماعی در تعلیم عمومی و رنه با هیچ قال و قیل نمیتوان جلو خطرهای خارجی را

گرفت و با تأثیر هیچگونه مراسلات و خطابات دیپلماتی و مقالات سیاسی ممکن نیست یک خاک وسیعی را در مغرب آسیا و میان هند و اروپا که وسعتش چهار برابر مملکت آلمان است و زیر زمینش پر از معادن کار آمد برای دنیای متمدن یک مشت و افوری و عرقی و کوفتی نحیف و ضعیف و تنبل و والیده که از جای خود نمیتوانند بجنبند و آگذارند که صبح ناشام یا «وراجی» بکنند و یا چرت بزنند، و افور بکشند و عرق بخورند. در مملکتی که ورزش بدنی از تمام انواع آن و بازیهای متعلق بوزنش رایج نباشد، مدارس زیاد و تعلیم عمومی و اجباری در کار نباشد، ترباک و وحشیت و عرق و کوفت شایع باشد، امراض اطفال مانع تراید نفوس بوده و نسل تازه را قتل عام کند و هر ساله بواسطه این ضعف جسمانی عده نفوس روبرتنقص بگذارد طولی نمیکشد که سکنه آن یا منقرض میشود و یا عده قلیل باقی بخت استیلائی نژادی قویتر افتاده و از میان می‌رود. در مملکتی که تعلیم عمومی که اساس نجات و اصول دین بقای قومیت است جزو زواید مستحبه شمرده شود امید فلاح بسیار ضعیف است.

* * *

یک علامت اجماعی و انقلابی عجیبی در مزاج مملکت ایران مصاد مرکز و انکاس اخیراً دیده میشود. این علامت مزاجی عبارت از آن در ولایات اینست که ولایات کم و بیش ترقی یافته ایران بر خلاف اولیای حکومت طهران بر میخیزند و قشون و توپ لازم میشود تا آن ولایات را دوباره تسکین داده و باطاعت وزرای طهران بر گرداند. در سه چهار سال اخیر ولایات شمالی ایران که بالتسبه مراکز تمدن و معرفت ایران هستند بترتیب از تبریز گرفته تارشت و مشهد «یاغی» شدند و دولت ایران بایستی اردو کسی بکند و جماعتی

مردم میپرستند لا جرم مظهر یکی از صفات کالات خالق حقیقی است ورنه بدون تجلی یکی از صفات رب حقیقی جلب پرستش مخلوق بخود غیر ممکن است، همچنین است حق و حقیقت و دعاوی مختلف مؤسّسین انقلابات تاریخی یعنی اگر چیزی از حق در یک دعوت یا ادعائی نباشد لامحالہ کامیابی در آن محال است.

از این قرار سر حقیقی این انقلابات ادواری (۱) در ولایات ترقی یافته شمالی ایران چیست؟ جواب این مسئله آنچه بنظر ما میرسد آنست که اغلب این ظهورات مزاجی علامت مرض قلب مملکت است یعنی فساد فوق العاده مرکز و انحطاط فوق التحریر اخلاق در آن نقطه و رواج بی اندازه بازار رشوه و مداخل غارت مال مملکت و بیدبانی در امور عامه و اسباب چینی و دسایس و اغراض شخصی بجائی رسیده که با وجود خرابی عظیم و فساد و انحطاط که فعلاً در همه ایران موجود و بواسطه غفلت از ورزش بدنی و تعلیم عمومی مستولی است باز تناسب میان طهران و ولایات از میان رفته و مردم پیشه ور و کاسب و تاجر ولایات از آن اردو بازاری که اسمش پایتخت است و از جماعتی که آنجا گرد آمده و فقط دور صندوق مرکزی مائت مملکت را گرفته بعنوان مختلف مشغول چپاولند بیزار شده و خیال میکنند باید بر این مغاره دامنه کوه ماوند که قلعه و مرکز دزدان و امیران آنهاست و از آنجا بهر سوی از شمال و جنوب دسته ها برای غارت فرستاده و مال جمع شده از این راه را در آن مغاره تقسیم میکنند هجوم برده قلب اردوی شهرت خواران و حکومت فروشان را تار و مار کرده و خود را راحت نمایند غافل از آنکه این کار بزور انقلاب و جنگ و خونریزی حاصل نمیشود و بلکه چون خزانه و قور خانه در آنجا است و دولت رسمی قانونی نیز عبارت از اولیای آن شهر است لهذا «دولت ایران» از یول خود مملکت برضد «یاغان» قشون کشی کرده و آنها را خواهد بر انداخت و اگر هم کامیاب نشود بدبختانه اساس و حدت ملی و استقلال و اتحاد ممالک محروسه بخطر خواهد افتاد. راست است که ماده شکایت بسیار منطقی و معقول است و فساد تحریر و تقریر نا پذیر حوزه پایتخت سدی در جلو عشق ترقی و میل اصلاحات ولایات ترقی یافته شده و نیز راست است که بدبختانه رأی ولایات تأثیری در جریان امور عامه مملکت ندارد و فقط عقیده عامه مردم طهران است که اولیای دولت و پیشروان ملت آنها افکار عامه مینامند و از آن کم و بیش حساب میبرند، حق است که تمام عقاید سیاسی شهر اصفهان یا شهر تبریز بقدر عقاید بازار اطراف مسجد شاه طهران نفوذی در حلّ و فصل امور ندارد و مردم این شهرها رعیت مطیع و مقهور یک فحاکمی است که از طهران فرستاده میشود و حتی انتخاب و کلای آنها نیز مطابق میل و مداخله او انجام میگیرد. درست است که حتی و کلای ولایات اگر در شهر طهران نفوذی نداشته و با ارباب حلّ و عقد و مراکز نفوذ آنجا بند و بست نداشته باشند و لو که تمام نفوس ولایت خود را پشت سر خود داشته باشند قولشان در طهران و در مجلس منشأ اثری نیست و حتی قبول یا ردّ و کالت آنها بسته بمیل و بی میلی منتقدین طهران است که اگر موافق صلاح خود ندانند تهیه کار را در خارج دیده و مجلس ملی بدون

از طرفین از ایرانیان شهر نشین و معقول کشته شوند و هزاران خانمانها بر باد شود تا بار دیگر نفوذ و قدرت حکومت مرکزی در آن ولایات جاری گردد. ما همیشه در اینگونه وقایع بر خاستن ولایات را بر ضد حکومت مرکزی خلاف صلاح مملکت و موجب تزلزل اساس خیل ضعیف آن و مغایر مصلحت و حدت ملی که ایران برای حفظ استقلال لفظی خود از همه بیشتر بدان محتاج است دانسته و همیشه متأسف و بیمناک بودیم که مبدا اینگونه انقلابات نفوذ دولت را که بموقی بسته است بکلی پایمال کند و لازم میدانستیم که وطن دوستان ولایات حتی در مطالب حقه خود فداکاری نموده رشته اتحاد مملکت را از هم نگسلانند ولی باید دانست که در ممالک متمدنه اگر اختلال و انقلابی در یکجا ظهور کرد و قسمتی از مردم بر خلاف دولت یا مأمورین آن برخاسته و شوریدند همیشه عقلای دولت هیئت های مخصوص برای تحقیق و تفتیش سر انقلاب و علل ناراضی بودن مردم تشکیل نموده و اگر هم دسایس پیشروان اغتشاش و اسباب چینی و اغراض شخصی اشخاص مفتن در کار بوده باز تدقیق خواهند نمود که ماده ای هم که در خیالات هیئت اجتماعی مردم زمینه را مساعد تأثیر تحریکات انقلابیون و یا اغتشاش طلبها نموده چه بوده و یقین خواهند داشت که بدون ماده شکایتی و زمینه موافقی افسون علمداران انقلاب کارگر نمیتوانست بشود و با کمال بیقیدی و بطور سهل و ساده نخواهند گفت که فقط «چهار تا» مفرض شریر خود خواه اسباب چین مفسد هنگامه فساد را بر پا کرده و مردم «غوغا طلب» را آلت اغراض و دخل و طمع خود نموده بودند و قلع و قمع شدند. این نوع حکم کوتاه نظرانه حتی برای اغتشاش لشنی ها و دشتی ها و شاهسونها و شورش ایلات دزد و فتنه سیمقوی کرد که دزدی بیش نیست نیز صحیح نیست تا چه رسد بانقلابات جمعی از ملت شهر نشین و تربیت شده که در میان آنها جمعی از اخیار خوش نیت و وطن دوست (اگر چه خام و خطا کار) موجود است. انقلاب خراسان اگر چه موافق مصالح عالی مملکت نبود ولی بقول حکما اگر مطالب حقه ای در میان مدعیات انقلابیون نبود جمعی از بهترین طبقات مردم وطن دوست جان بکف در آن شرکت نمیکردند. شورش تبریز در دو سال قبل اگر منشأش فقط حب ریاست چند نفر یا افساد «چهار تا» مفسد بود چگونه ممکن بود اخیار قوم در آن داخل شوند. اخوان صفای جنگل ماسوله و فومن بدون یک محرک وجدانی و یک حقیقت ایمانی نمیتوانستند چند سال در مقابل حملات یگانه و بیگانه مقاومت کنند. شکی نیست که این خیالات مقدس که محرک این ولوله ها شد در میزان و محک تحقیق کافی حقیقت این غوغاها که بمال و جان مملکت و اساس وحدت ملی و خزانه و اردوی ضعیف دولت صدمه میزند نتواند شد و فقط ناشی از تنگی دائره عقل سیاسی است که مصالح عالی مملکت ایران را مانند یک وجود بزرگ و یا منافع استقلالی و بین المللی آنها نسنجیده خرابی امور داخلی را دلیل قطع علاقه از جسم عظیم مملکت قرار میدهند و تصور نمیکند که اگر درخت بزرگ کهن و تناور مریض و معروض خطر است یک قطعه کوچک از شاخه او که از آن بریده و جداگانه در خاک فرو کنند تاریخه بیندازد خیلی بیشتر معروض آفات و تندباد حوادث است. لکن حکمای متألّهین گویند که آنچه را که قومی از

و صنعت هنوز ترانه ملی آلمان معنی خود را دارد و آلمانیها میتوانند مفرور باشند. در علم تاریخ و علم السنه و علم آثار عتیقه و علم شیمی و فلسفه و علم طب و جراحی بجزئیات توان گفت آلمان اولین مملکت دنیا است و در علم مهندسی و ماشین هم همدوش آمریکا است اینست که جوانان مشرق زمین بیشتر باین مملکت برای تحصیل میآیند خصوصاً که دو جهت دیگر هم ضمیمه این کار شده یکی بیطرفی سیاسی آلمان و مخالف نبودن منافع سیاسی او بترقی ملل مشرق که عمده جهت میل ملل مشرق است و بهمین جهت قریب سیصد نفر محصلین مصری و عده‌ای از محصلین افغانی و غیره در آلمان جمع شده‌اند و سبب دیگر ارزانی این مملکت است نسبت بممالک دیگر اروپا و آمریکا بحدیکه فعلاً در فرانسه و انگلیس باده برابر وجهی که در آلمان صرف مخارج زندگی و تحصیل سالیانه محصلین میشود مشکل است تحصیل نمود.

جلسه فوق العاده هیئت سرپرستی محصلین ایرانی آلمان که اخیراً بتاريخ ۱۷ رجب امسال انعقاد یافت با اتفاق آراء قرار دادند که نظر بترقی قیمت همه چیز در آلمان و مخصوصاً وسائل زندگی از خوراک و غیره و بملاحظه لزوم مراعات صحت اطفال که از کم غذائی ضعیف و ناخوش نشوند باید اولیای اطفالی که میل دارند اطفال آنها در تحت مواظبت و سرپرستی هیئت مزبور تحصیل کنند قبلاً و پیش از ابتدای سال تحصیلی که غرّه ماه آوریل فرنگی از هر سال است مخارج سالیانه تحصیل اطفال را بصندوق هیئت برسانند و حد اقل این مخارج سالیانه ۴۰ لیره انگلیسی تا ۶۰ لیره تعیین شده. علاوه بر این باید یا مخارج عودت محصل بایران نیز در صندوق هیئت جداگانه گذاشته شود و یا آنکه پیش از آنکه شش ماه از مخارج محصل باقی بماند پول تازه برسانند و رنه هیئت سرپرستی مجبور خواهد بود که طفل محصل را مرخص کرده و فوراً با همان مخارج ششماهه باقی بایران بفرستد.

علاوه بر این مقرر شد که برای مخارج اداری دفتر هیئت سرپرستی که عبارت از مواجب منشی و مخارج کاغذ و پاکت و پست و غیره باشد مبلغی جزئی از مخارج سالیانه هر کدام از محصلین موضوع شود. این مبلغ بحسب ترقی و تنزل مخارج ممکن است سه الی چهار درصد از مخارج سالانه اطفال باشد.

نکته دیگر که برای انتظام کار مراعات آن لازمست آنست که اولیای اطفال نباید برای محصلینی که در تحت مواظبت هیئت سرپرستی تحصیل میکنند پول مستقیم بفرستند و اگر بخواهند چیزی فوق العاده برای اطفال بفرستند که مطابق میل آنها صرف شود و بعضی چیزها برای دلخوشی آنها خریده شود یا وجهی نقد علاوه بر خرج جیب که از طرف هیئت بآنها داده میشود برای وسعت و رفاه حال آنها بدهند هیچ عیبی ندارد و بلکه مستحسن است ولی اینگونه وجوه باید نه مستقیماً بلکه بتوسط هیئت سرپرستی فرستاده شود که بدست هیئت و صلاحدید وی صرف دلخوشی اطفال و خریدن هدایا برای آنها و پول فوق العاده جیبی آنها بشود و رنه در صورت فرستادن پول مستقیم باطفال نظارت هیئت سرپرستی غیر ممکن است و هیئت نمیتواند مسئول اخلاق و تربیت طفل باشد و بالعکس در صورتی که اولیای اطفال وجهی فوق العاده برای صرف بر طبق خواهش اطفال بدست هیئت بفرستند بسیار خوب و مطلوب است.

دلیل موّجه و کالت آنها را رد میکند، صحیح است که باین ترتیب با وجود مشروطیت سیاست اداره مملکت مخصوص یک حوزه محدودی از «سیاست چینی» های قلعه طهران شده و تمایلات ولایات و تبت پاک ترقی طلب اختیار آن نقاط هیچگونه تأثیری در گردش امور عاتقه مملکت ندارد — ولی با همه این دردها چاره صحیح کار را باید جست و آن شورش برضد مرکز نیست بلکه سعی در اصلاحات ملی و ترقی دادن پایه معرفت اجتماعی ملت و قوت بنیه او است بوسیله تعلیم عمومی و ورزشهای بدنی و جنگ غیر مسلح برضد تریاک و آکل و امراض تناسلی و اگر قوای معنوی و همت بزرگ و قدرت روحانی شیخ محمد خیابانی، غیرت و حسن تبت و رشادت سرهنگ محمد تقی خان پسیان و جان نثاری و پشت کار و مجاهدت میرزا کوچک خان کیلائی بجای جنگ برضد مسند نشینان طهران و سیاست چینی آن نقطه صرف ترقی پایه معرفت عمومی و توسعه دائره باسوادی در مملکت میشد شاید طولی نمیکشید که نمایندگان مردم عالم تبریز و مشهد و کیلان در اصفهان که مرکز ایران باستانست جمع شده قراره میگذاشتند که فریاد استغاثه اخیار مردم طهرانرا اجابت کرده هیئت طبیبی برای استخلاص بقیه الشیف سکنه بدبخت شهر قدیم «دارالخلافه ناصری» از قتل عام امراض تناسلی و تریاک و آکل فرستاده و بداد بقیه مردم آنجا که علیل و ضعیف و ناتوان شده‌اند برسند و آن بنای خراب بدون حمله و جنگ خود برافزاده بنای صالح و آباد جدیدی که مصالح آن پیش از وقت در مدرسه‌ها تهیه شده بجای وی لکن در اصفهان بر افراشته میشد.

* * *

پس از نوشته شدن سطور فوق یاز خبر یک اغتشاش و منازعه‌ای در تبریز در جریان منتشر شد و گویا جمعی فتنون یاقی تبریز را گرفته و حاکم را گرفتار ساخته و بسد فتنون دولتی رسیده و دوباره تبریز را گرفت. از تفصیلات و جزئیات این خبر مهم هنوز اطلاعی نداریم.

راجع بمحصلین ایرانی

در آلمان

عده محصلین ایرانی در آلمان روبزاید است و دسته دسته اطفال ایرانی برای تحصیل باین مملکت که معدن علم و هنر است و درجه اعلائی آن در علم مسلم کل دنیا است میآیند. آری کبیه علم چه در چین و چه در برلین مقصود مسلمانان حقیقی علم دوست باید باشد. نشیده وطنی آلمانیهای مفرور و با افتخار را همه کسی شنیده و مضمون این ترانه ملی معروف است که «آلمان! آلمان! بالاتر از همه...» میسراید. قدرت نظامی و تشکیلات فوق العاده آلمان اگرچه واقعاً بالاتر از همه بود ولی در مقابل همه یکجادر هم شکست و مضمون «پشه چو برشد بزندیل را» بار دیگر بتجربه رسید. آلمان شکست و صدر اعظم انگلیس گفت «ما آلمان را چنان خلع سلاح کردیم که حتی در مقابل کوچکترین و ضعیفترین همسایه‌های خود نیز عاجز باشد» یعنی همه بالاتر از آلمان باشند نه آلمان بالاتر از همه. بل آلمان در نظام و مالتیه و قوه بحریه و غیره موقتاً زبون شد ولی در پایه بلند علم

اعلان

نشریات مطبعه کاویانی

مطبعه کاویانی که در برلین از طرف یک شرکت ایرانی تأسیس شده در پی نشر کتب مفیده است یعنی علاوه بر قبول سفارشهای مشتریان و طبع اوراق و کتب برای مردم خود مطبعه نیز بمخارج خودش کتب نافع را طبع و نشر و بمعرض فروش میگذارد و بدین وسیله باحیای ادبیات ایران همت گماشته است .

از جمله نفائس کتب که اینک مطبعه کاویانی آنرا طبع نموده و عنقریب نشر میشود کتاب سفرنامه ناصر خسرو علوی است که یکی از بهترین کتب قدیمه فارسی است و در اواسط قرن پنجم تألیف شده است . این کتاب را مرحوم شفر مدیر مدرسه السنه شرقیه پاریس مدتی قبل از روی چند نسخه خطی که در کتابخانهای اروپا محفوظ است طبع کرده بود ولی حالا نسخه‌های این طبع خیل نادر است و علاوه بر این نسخه چاپی شفر مفلوط بود و در این طبع خیل از آن اغلاط تصحیح شده . در ذیل سفرنامه دو کتاب دیگر نیز از ناصر خسرو طبع شده که نادرتر از سفر نامه هستند و آن کتاب سعادت نامه ناصر خسرو و روشنائی نامه وی است . قیمت این سه کتاب در یک مجلد دو تومان است .

کتب دیگر که در مطبعه کاویانی چاپ شده و عنقریب بمعرض فروش گذاشته میشود از این قرار است :

مجموعه مشتمل بر سه قطعه تیار منسوب بمرحوم میرزا ملکم خان	قیمت	۸ قران
کتاب تاریخ سنی ملوک الارض و الانبیاء تألیف حمزه اصفهانی (عربی)	» » »	۸ قران
قرآن مجید با کشف الآیات کامل مشتمل بر تمام کلمات قرآن
کتاب دستور ناز در علم موسیقی تألیف سرهنگ علیقلی خان وزیری
لغت آلمانی بفارسی تألیف آقا میرزا رضا خان تربیت

علاوه بر اینها مطبعه کاویانی یک تقویم جیبی و یک تقویم دیواری برای سنه ۱۳۰۲ هجری شمسی طبع میکند و ممکن است از حالا طالبین سفارش بدهند . برای کتابفروشها که عده زیادی بخرند در قیمت تخفیف داده میشود .
مخصوصاً لازم است توضیح شود که مطبعه کاویانی ربطی بروننامه کاوه منتشره در برلین و اداره کاوه ندارد و اشخاصیکه با مطبعه سر و کار دارند باید مستقیماً بمطبعه رجوع فرمایند و مکاتبات و حواله و غیره باسم « مطبعه کاویانی » بعنوان ذیل مرقوم دارند :

Buchdruckerei „Kaviani“ G. m. b. H.
Berlin-Charlottenburg
Leibnizstraße 43

سلسله انتشارات کاوه

نظر بزیاد دائمی قیمت اشیاء و زندگی در آلمان و مخصوصاً گرانی اجرت بست اداره کاوه مجبور است قیمت سلسله انتشارات خود را قدری گرانتر کند و لهذا بعد از این تاریخ قیمت این پنج کتاب رو به رفته سه تومان و هفت قران خواهد بود و قیمت هر کدام از کتب بقرار ذیل است:

در ایران	در خارجه	
۱۶ قران	۸ شیلینگ انگلیسی	کنج شایگان
۶ قران	۳ شیلینگ	کشف تلیس
۶ قران	۳ شیلینگ	حکایات یکی بود و یکی نبود
۷ قران	۳ شیلینگ و نیم	مختصر تاریخ مجلس ملی
۲ قران	۱ شیلینگ	جنایت روس و انگلیس

از نسخه های دو کتاب آخری خیلی کم باقی مانده.

بخریداران کتی صدی ده تخفیف قیمت داده میشود.

فروش دواجات

برای دواخانها و طبای ایران همه نوع دواها بمقدار کتی یا جزئی و با مناسب ترین قیمت از بزرگترین کارخانهای دواسازی دنیا که در آلمان است خرید و ارسال میشود.

تجارتخانه پرسپولیس که روابط مستقیم با همه این نوع کارخانهای معتبر دارد در مقابل حق العمل جزئی برای مشتریان ایران بترتیبی که بخواهند هر گونه سفارشها را با کمال دقت و نهایت تندی انجام میدهد
مدیر: رضا تربیت.

آدرس ما از قرار ذیل است:

Tarbiat-Persépolis, Berlin-Charlottenburg, Goethestr. 1.
آدرس تلگرافی: Berlin, Tarbiathut

تجارتخانه عبد الشکور

و
حاجی سید ابوالحسن علوی

در برلین

برای تسهیل امورات تجاری و آشنا نمودن آقایان تجار ایرانی بمال التجاره آلمان و فروش امتعه ایران در بازار آلمان حاضر است هر نوع خدمتی را قبول نماید.

عنوان تلگراف: Schakurtau

عنوان کاغذ:

A. Schakur H. Alawi
BERLIN W 15
Kurfürstendamm 180

دوره قدیم کاوه

سال دوم دوره جدید

از دوره قدیم کاوه یعنی شماره های چهار ساله آن که در مدت جنگ اروپائی نشر شده و جمعاً ۳۵ شماره است مقداری در اداره کاوه موجود است ولی از دوره کامل آن کمی مانده چون هر شماره از کاوه حکم رساله و کتاب مستقلی را دارد لهذا نقصان بعضی شماره ها اهمیت زیادی ندارد.

قیمت دوره کامل سه تومان است و قیمت دوره های ناقص که سه چهار یا پنجاه شش هفت شماره کسر دارند ۱۵ قران است طالبین توسط وکلای کاوه در خارجه و ایران (غیر از طهران که فعلاً کار وکالت کاوه در آنجا معوق است) و یا مستقیماً از اداره بخواهند. اگر کسی مایل باشد که بسته سفارشی برای او فرستاده شود لازمست دو قران بیشتر بپردازد.

از دوره سال دوم کاوه (دوره جدید) یعنی سال گذشته نیز مقداری دوره کامل موجود است و بطالین فرستاده میشود. همه این مرسولات از دوره قدیم و جدید بی جلد است و مجلد فرستادن آنها اشکالاتی دارد.

ماشین آلات و مطبعه

تجارخانه « پرسپولیس » در برلین که روابط تجاری کامل با همه کارخانهای معتبر آلمان دارد هر نوع اسباب و آلات صنعتی و ماشینها و چرخها و مخصوصاً دستگاه مطبعه و حروفات سربی با تمام لوازم بطالین در ایران و سایر ممالک شرقی خریده و میفرستد

مدیر رضا تربیت

آدرس ما از این قرار است:

Tarbiat-Persépolis, Berlin-Charlottenburg, Goethestrasse 1.
Berlin, Tarbiathut: آدرس تلگرافی:

مخصوص تجار ایرانی

نظر به مناسبات تجاری و تحریرات سالهای دراز ما در ایران که بواسطه جنگ بین المللی قطع شده دوباره مصمم بر آن شده ایم که روابط تجاری خود ما را

مستقیماً بدون شخص ثالث

با آقایان تجار ایرانی از نوشروع کرده و مثل سابق داخل تجارت بشویم. و برای توضیح مطلب خاطر آقایان را مسوق میداریم که گذشته از آنکه ما دارای بهترین مناسبات برای خرید و فروش اجناس صادره ایران هستیم دارای بهترین روابط با کارخانهای رنگسازی در بادن و نمایندگی عالیترین کارخانه دواسازی دنیا ریدل در برلین و عامل بزرگترین کارخانهای اتوموبیل سازی و ماشینهای مختلفه نیز میباشیم از هر قبیل اجناس و ملزومات مختلفه نمونه فرستاده میشود و آقایان ایرانی در مکاتبه با ما میتوانند بزبان فارسی بنویسند.

ROBERT WONCKHAUS & Co.
HAMBURG 1, Glockengießerwall

چاپخانه کویانی

واقعه در برلین که از تأسیسات یک شرکت ایرانی است حاضر طبع کتب و اوراق از هر نوع و هر قبیل بوده و هرگونه نقشهها و تصاویر با صنایع گوناگون در کمال نفاست و کاملاً مثل چاپخانههای بزرگ فرنگی طبع میکند. انواع حروفات قشنگ عربی و فارسی و فرنگی را دارد. سفارشها از ایران و سایر ممالک قبول میکند و در اندک زمان بسرعت انجام داده و تحویل میدهد.

Buch- u. Kunst-druckerei «Kavlan» G. m. b. H.
Berlin-Charlottenburg, Leibnizstr. 43

سلسله انتشارات « کاوه »

- فران
- (۱) گنج شایگان یا اوضاع اقتصادی ایران کتابی است جامع فواید سیاسی و اقتصادی مشتمل بر اغلب اطلاعات اقتصادی و امتیازات خارجه ما در ایران و احصایه های مالیاتی و جدولهای صادرات و واردات و دارای ۴۶ جدول کامل و ۶ نقشه و فهرست اسامی بترتیب تهی ۱۵
 - (۲) کشف تلبیس از روی اسناد محرمانه انگلیسی در باب ایران کتابی است خیلی مفید دارای عکس عین اسناد محرمانه که برای سیاستون ایران مطالعه اش لازم است ۴
 - (۳) جنایت روس و انگلیس نسبت بایران تألیف علامه مشهور آفاق استاد براندیس داتمارکی که بسیار دلنشین است مشتمل بر عکس مؤلف و دیباچه مختصری که خود مؤلف برای ترجمه فارسی کتاب نوشته بعنوان «خطاب بایرانیان» ۱
 - (۴) مختصر تاریخ مجلس ملی ایران رساله ایست مشتمل بر تاریخ مجلس در ایران و گذارش سه دوره آن مشتمل بر جدول اسامی وکلای هر سه دوره مجلس و هیئت وزرا از اول مشروطیت تا زمان تألیف کتاب ۴

کتابهای فوق در اداره کاوه بفروش میرسد و بطالین که قیمت را قبلاً بطور مستقیم و یا توسط وکلای کاوه بفرستند توسط پست ارسال میشود. کسانی که خرید کلی کنند و کتابها را تحویل داده میشود

دوره قدیم کاوه

از دوره چهار ساله کاوه که در زمان جنگ اروپا منتشر شده و ما آنرا « دوره قدیم کاوه » مینامیم و چندبست دوره کامل آنرا در مقابل وجه جزئی بمشترکین کاوه میفرستادیم دیگر دوره کامل در اداره موجود نیست باین معنی که بعضی شمارهها ناقص است مثلاً فعلاً از مجموع ۳۵ شماره (دوره کامل) چهار شماره ناقص است و بتدریج ممکن است عدده شمارههای ناقص بیشتر شود. چون شمارههای کاوه هر کدام مستقلاً مانند کتابی یا رساله ای مفید و دارای مقالات نافع است لهذا هیچ نوع تقیدی بداشتن همه شمارههای دوره قدیم در یکجا لازم نیست و ممکن است بطور تک فروشی هر شماره جداگانه بفروش برود. بنا بر این ملاحظات ما بعد از این قیمت دوره قدیم کاوه را نه از قرار دوره کامل بلکه از قرار جداگانه معین میکنیم تا طالین بعد از شمارههای واصله وجه بپردازند.

برای انجام این مقصود و قرار ترتیب جدیدی ما بنا بر آن گذاشتیم که قیمت هر شماره از دوره قدیم را پنج شاهی قرار دهیم (شماره های دوگانه ۱۰ شاهی) که در واقع قریب بنصف قیمت سابق آن میشود و هرکسی که طالب باشد میتواند محض احتیاط ابتدا پنج قران که قیمت ۲۰ شماره است پیشکی بوکلای کاره داده و قبض گرفته و بفرستد و پس از وصول شمارههای موجوده بدیشان (که توسط وکلای فرستاده خواهد شد) از قرار هر شماره پنج شاهی حساب کرده و بقیه پول را بوکلا پرداخته و بسته را بگیرند.